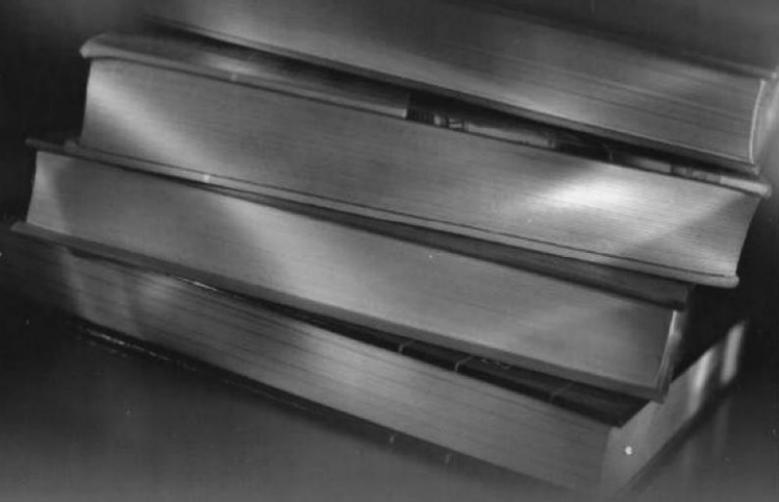




Київський університет
імені Бориса Грінченка

ОСВІТОЛОГІЯ: ФАХОВА ПІДГОТОВКА



НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

УДК 37.013(075.8)

ББК 74.00я73

O-72

**Рекомендовано до друку Вченого радио
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 5 від 29 травня 2014 року)**

Рецензенти: Александрова О. С., завідувач кафедри філософії Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор філософських наук, професор.

Калашнікова С. А., перший заступник директора з науково-дослідної роботи Інституту вищої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Авторський колектив:

Передмова – В. О. Огнєв'юк

В. О. Огнєв'юк (1.1., 1.2.), С. О. Сисоєва (1.1., 1.5., 1.9.), О. О. Драч (1.3., 3.3.), К. О. Линьов (1.7., 1.8., 3.7.), Л. В. Гонюкова (1.7., 1.8., 3.8.), І. М. Зеліско (1.6., 3.6.), Ю. М. Жукова (1.6.), М. Ю. Фешук (1.6.), Т. Г. Купрій (1.4.), М. М. Галицька (1.5., 3.5.), Л. В. Козак (2.1., 2.2.), Н. А. Побірченко (2.3, 2.4, 2.5.), О. М. Кузьменко (3.1., 3.2.), І. І. Тригуб (3.1., 3.9.).

O-72 Освітологія: фахова підготовка: науково-методичний посібник – За ред. В. О. Огнєв'юка; Авт. кол.: В. О. Огнєв'юк, С. О. Сисоєва, О. О. Драч, К. О. Линьов, Л. В. Гонюкова, І. М. Зеліско, Ю. М. Жукова, М. Ю. Фешук, Т. Г. Купрій, М. М. Галицька, Н. А. Побірченко, Л. В. Козак, О. М. Кузьменко, І. І. Тригуб. – К.: ВП «Едельвейс», 2014. – 624 с.

ISBN 978-966-2748-57-4

У навчально-методичному посібнику подано навчальну міждисциплінарну програму «Освітологія» та методичні рекомендації щодо її реалізації на міждисциплінарному рівні. Програма є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка та розроблена відповідно до навчального плану спеціальності «Управління навчальними закладами» з метою освітньо-професійної підготовки магістрів.

Навчальна міждисциплінарна програма «Освітологія» складається з 9 макромодулів, які містять структуровані модульні програми навчальних дисциплін освітологічної підготовки: «Вступ до освітології», «Філософія освіті», «Історія освіти», «Соціологія освіти», «Культурологія освіти», «Економіка освіти», «Освітня політика», «Управління освітою» та «Методологія міждисциплінарних досліджень у сфері освіти».

Видання підготовлене за результатами досліджень науково-дослідної лабораторії освітології та Інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка.

Видання адресовано керівникам освітніх установ усіх рівнів, викладачам навчальних закладів, магістрантам, аспірантам, науковцям, усім, хто цікавиться міждисциплінарним підходом до вивчення сфери освіти, що реалізується новим науковим напрямом – освітологією.

УДК 37.013(075.8)

ББК 74.00я73

ISBN 978-966-2748-57-4

© Колектив авторів, 2014

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА: Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання	4
РОЗДІЛ I. Навчальна міждисциплінарна програма «Освітологія».	13
1.1. Макромодуль I. Вступ до освітології	14
1.2. Макромодуль II. Філософія освіти	105
1.3. Макромодуль III. Історія освіти	152
1.4. Макромодуль IV. Соціологія освіти	241
1.5. Макромодуль V. Культурологія освіти	285
1.6. Макромодуль VI. Економіка освіти	355
1.7. Макромодуль VII. Освітня політика	408
1.8. Макромодуль VIII. Управління освітою	428
1.9. Макромодуль IX. Методологія міждисциплінарних досліджень у сфері освіти	457
Авторський колектив навчальної міждисциплінарної програми «Освітологія»	520
РОЗДІЛ II. Методичні рекомендації до реалізації навчальної міждисциплінарної програми «Освітологія».....	519
Вступ	522
2.1. Методика підготовки та проведення лекцій	526
2.2. Методика проведення семінарських та практичних занять.....	535
2.3. Організація самостійної роботи	546
2.4. Індивідуальна науково-дослідна робота	551
2.5. Оцінювання навчальних результатів.....	554
Список використаних джерел	565
РОЗДІЛ III. Список рекомендованих джерел	565
3.1. Макромодуль I. Вступ до освітології	567
3.2. Макромодуль II. Філософія освіти	579
3.3. Макромодуль III. Історія освіти	584
3.4. Макромодуль IV. Соціологія освіти	595
3.5. Макромодуль V. Культурологія освіти	601
3.6. Макромодуль VI. Економіка освіти	608
3.7. Макромодуль VII. Освітня політика	611
3.8. Макромодуль VIII. Управління освітою	613
3.9. Макромодуль IX. Методологія міждисциплінарних досліджень у сфері освіти	616

МАКРОМОДУЛЬ VII : ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА

Зміст навчальної програми

Пояснювальна записка	409
Структура програми навчальної дисципліни	413
I. Опис предмета навчальної дисципліни	413
II. Тематичний план навчальної дисципліни	414
III. Програма	415
Змістовий модуль 1. Стратегія розвитку державної політики в галузі освіти.....	415
Тема 1. Державні політика і програма розвитку освіти в Україні .415	
Тема 2. Нормативно-правова база розвитку освітньої політики... 418	
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Освітня політика».....	420
V. Карта самостійної роботи студента	421
VI. Контроль за індивідуальною роботою студентів	422
VII. Підсумковий модульний контроль (ПМК).....	423
VIII. Список рекомендованої літератури до всього курсу.....	425
Основна література.....	425
Додаткова література	426

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

«Якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства, консолідації усіх його інституцій, гуманізації суспільно-економічних відносин, формування нових життєвих орієнтирів особистості»¹⁸. Сьогодні відбуваються радикальні зміни у світовій, регіональній та національній освітній політиці, що пов'язано як з глобалізаційними процесами, так і з прискоренням суспільного розвитку національних держав. Освіта і наука у глобалізованому світі стали визначальним чинником людського розвитку. Неухильно зростає необхідність оперативної та кваліфікованої оцінки складних суспільних процесів у науковому та експертному середовищі. Практична та теоретична обумовленість необхідності експертного дослідження державної освітньої політики полягає, з одного боку, у посиленні суспільного політу на наукові та експертні оцінки політико-освітньої динаміки, а також пояснюється внутрішньою логікою розвитку наукових знань про освітню політику.

Термін «державна політика в галузі освіти» або «державна освітня політика» почав використовуватися у науковій літературі 60-70-х роках ХХ століття, коли в СРСР, США, державах Європи та в Японії освіту почали розглядати як найважливіший чинник економічного розвитку й соціального прогресу, як сферу, що потребує особливої уваги на загальнодержавному рівні. Держава, особливо сьогодні, приділяє особливу увагу системі освіти, яка в різних соціально-економічних і соціокультурних умовах виконує соціальне замовлення на формування особистості. Саме цілеспрямована державна освітня політика може сприяти зростанню добробуту кожного громадянина й конкурентоспроможності всієї країни.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Освітня політика» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану спеціальності 8.18010020 «Управління навчальним закладом».

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів

¹⁸ Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки

(спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

Згідно з навчальним планом спеціальності 8.18010020 «Управління навчальним закладом» загальний обсяг дисципліни складає один заліковий кредит (36 годин), що об'єднує всі види навчальної діяльності студента: аудиторні заняття (12 годин), самостійна робота (20 годин), індивідуальна робота (2 години), консультації (2 години).

Контрольні заходи (модульний контроль, підсумковий модульний контроль). Вивчення навчальної дисципліни завершується підсумковим модульним контролем у формі заліку.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма містить 1 змістовий модуль. Кожний змістовий модуль містить за кожною темою, яка входить до даного модуля, опис повного циклу підготовки з теми за змістом, організаційними формами навчання, видами контролю, а також тими компетенціями й професійними функціями, які розвиваються у процесі вивченняожної теми і сформованість яких визначає результат навчання. Структура описуожної теми включає: називу теми; основні поняття теми; зміст лекцій; зміст семінарських занять з теми; зміст самостійної роботи з теми; зміст індивідуальної роботи з теми; питання або завдання для модульного контролю; список літератури до теми (основний і додатковий).

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістрант відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Освітня політика», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень магістрантів.

Метою курсу «Освітня політика»: забезпечити розуміння базових принципів та основних напрямів державної політики в галузі освіти; шляхів та методів її модернізації, сприяти формуванню світогляду магістрантів щодо власної причетності до формування освітньої політики, формування відповідної професійної компетентності й розвиток професійно-значущих якостей експерта з освітньої політики.

Завдання вивчення дисципліни:

- опанувати знаннями про сутність освітньої політики з позиції сучасного підходу до освіти;

- навчити аналізувати методи та технології формування освітньої політики;
- усвідомити вимоги до експерта з освітньої політики;
- оволодіти особливостями використання аналітичних методів у діяльності експертів з освіти;
- вивчити сучасні моделі та технології забезпечення якості й інноваційного розвитку освіти;
- поглибити знання про модернізацію освіти, відкриті освітні системи, дистанційну освіту та методи їх забезпечення;
- сприяти формуванню вмінь для експертизи і оцінювання освітніх політик і програм різних рівнів і напрямів;
- сприяти формуванню наукового світогляду та методологічної культури;
- розвинути інтелект, творчі якості магістрантів, здатності до науково-дослідницької та інноваційної діяльності.

Навчальна дисципліна «Освітня політика» є логічним продовженням у професійній підготовці, вміщує теоретичні та практичні проблеми розвитку основних напрямів сучасної освіти та спрямована на розвиток професійно-значущих якостей особистості експерта, його здатності до науково-педагогічної та аналітичної діяльності.

Магістрант у результаті вивчення навчальної дисципліни «Освітня політика» повинен:

- засвоїти основні категорії, поняття, та терміни освітньої політики;
- опанувати ціннісні пріоритети сучасних тенденцій розвитку державної політики в галузі освіти в Україні;
- удосконалити уміння й навички самостійної навчальної роботи, збирання, опрацювання й аналізу наукової інформації та методичних джерел;
- сформувати навички наукової, професійно-педагогічної, експертної діяльності, професійного спілкування, розвивати уміння й навички навчання упродовж життя;
- розширити свій науковий світогляд та підвищити рівень методологічної культури.

Зміст самостійної роботи з курсу «Освітня політика» спрямований на поглиблення теоретичних знань та формування наукового світогляду, розвиток методологічної культури відповідно до змісту навчальної дисципліни, самостійного мислення, професійно-значущих і творчих якостей, здатності до експертної діяльності, вмінь щодо здобуття, обробки

та аналізу наукової інформації та методичних джерел, навчання упродовж життя. Все це має сприяти професійному становленню й професійному розвитку та саморозвитку майбутніх експертів з освітньої політики.

Від магістрантів вимагається:

1. Опрацювання наукових джерел зожної теми за формою, яка обирається самостійно (конспект, тези, план, таблиця, схема, висновки тощо), з визначенням особистого ставлення до змісту роботи (за бажанням).
2. Доповнення списку рекомендованих джерел до зожної теми науковими працями, які студент підібрав самостійно і які відображають напрями його магістерської праці або наукових уподобань.
3. Порівняння викладу (або змісту) матеріалу з певного питання в різних джерелах.
4. Формувати й висловлювати своє міркування щодо питань проблемного характеру відповідно до зожної теми, що сприяє усвідомленню актуальних проблем вищої освіти й пошуку засобів їх вирішення, загостренню уваги на суперечностях, які виникають у процесі формування та реалізації держаної освітньої політики.
5. Виконання завдань на розвиток аналітичних навичок та формування вміння давати експертні оцінки, проводити експертизу освітніх політик і програм та готувати на цій базі пропозиції щодо удосконалення їх якості.

Наприкінці вивчення курсу важливо проаналізувати повноту засвоєння магістрантами знань у цілому та за окремими темами. Доцільно проаналізувати зміни у науковому світогляді кожного студента, у рівні сформованості його методологічної культури.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	Напрям, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 1 кредит</p> <p>Змістові модулі: 1 модулі</p> <p>Загальний обсяг Дисципліни (години): 36 годин</p> <p>Тижневих годин: 2 години</p>	<p>Спеціальність 8.18010020 «Управління навчальним закладом»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»</p>	<p>Вибіркова Рік підготовки: 1/2 Семестр: 1/2</p> <p>Аудиторні заняття: 12 годин, з них:</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): 6 годин</p> <p>Практичні заняття: 6 годин</p> <p>Індивідуальна робота: 5 годин</p> <p>Самостійна робота: 15 годин</p> <p>Модульний контроль: 4 години</p> <p>Підсумковий модульний контроль:¹⁹ 2 години</p>

¹⁹ Форма підсумкового модульного контролю обирається викладачем в залежності від обсягу матеріалу та цільової аудиторії

ІІ. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>№</i>	<i>Назви теоретичних розділів</i>	<i>Разом</i>	<i>Аудиторних</i>	<i>Лекцій</i>	<i>Практичних</i>	<i>Індивідуальна робота</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Підсумковий контроль (залік)</i>
Змістовний модуль 1. Стратегія розвитку державної політики в галузі освіти									
1.	Державні політика і програма розвитку освіти в Україні	19	6	2	4	3	7	1	
2.	Нормативно-правова база розвитку освітньої політики	17	6	2	4	2	8	1	
Всього за навчальним планом:		36	12	4	8	5	15	2	2

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Основні поняття модуля:

Освітня політика; стратегія; державна політика; державна політика в галузі освіти; політика; програма; концепція безперервної освіти; стабільний розвиток; глобалізація; державна програма.

ТЕМА 1.

ДЕРЖАВНІ ПОЛІТИКА І ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

ЛЕКЦІЯ 1.

Освіта є базою для суспільних змін, розвитку науки та технологій. Принцип єдності навчання і наукових досліджень (прикладних і базових) є важливим ресурсом для розвитку наукового потенціалу країни.

Освітня політика – це діяльність держави та її інститутів, органів місцевого самоврядування із законодавчого, фінансового, організаційного забезпеченням функціонування й розвитку всіх освітніх закладів. Вона, як складова загальнодержавної політики, передбачає сукупність визначеній системи цілей, завдань, принципів, програм та основних напрямів діяльності органів управління освітою, спрямованих на організацію науково-методичного і впроваджувального супроводу стратегії розвитку освіти. Освітня державна політика, як сформульована й оголошена програма дій щодо модернізації системи вищої освіти у контексті Болонського процесу, є визначальним інструментом впливу держави на цю галузь.

Підходи до визначення поняття «політика», «державна політика». Чинники формування державної політики в галузі освіти: зовнішні і внутрішні, об'єктивні і суб'єктивні. Метою освітньої політики є розвиток системи освіти в інтересах формування гармонійно розвинутої, соціально активної, творчої особистості, а також, як одного з чинників економічного й соціального прогресу суспільства.

Історія виникнення поняття «освітня політика». Суб'єкти та об'єкти освітньої політики. Завдання, цілі та функції освітньої політики. Сучасні тенденції розвитку освітньої політики. Освітня політика в контексті євроінтеграції. Глобалізація та розвиток освіти. Якість освіти та інструменти її моніторингу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.1.

Дебати на тему: «Стратегічні пріоритети розвитку освіти в Україні»

Підготуватись до дебатів на тему «Стратегічні пріоритети розвитку освіти в Україні».

Дебати – це не лише змагання за кращу манеру говорити – це, перш за все – інтелектуальна праця. Дебати є професійною школою, оскільки вони навчають безцінним риторичним навичкам, вмінню тримати себе на публіці.

Учасники дебатного клубу навчаються:

- викладати свою точку зору;
- шукати та обробляти інформацію;
- працювати у команді.

Технології ведення інтелектуальної гри «Дебати» розроблені К. Поппером. Учасникам гри пропонується тема для обговорення і дві тези – одна, яка стверджує певний стан речей у сфері суспільного життя. Одна із команд шукає аргументи і факти, які обґрунтують істинність висловленої думки. Інша команда – заперечує, доводячи хибність існуючої думки. Підставою для заперечення є той факт, що всі суспільні явища і процеси мають і позитивні, і негативні сторони, розвиваються чи деградують у часі.

Кожна команда складається з трьох гравців, окрім того є суддя та тайм-кіпер. Дебати проводяться за міжнародними правилами, розробленими К. Поппером.

Список рекомендованої літератури до теми 1.

Основна література:

Аналітична записка «Дослідження стратегічних напрямів реформування освіти і науки в Україні». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.icps.com.ua/pub/files/33/37/analit_paper_sc_ukr.doc

Дем'янчук О. П. «Державна політика» та «публічна політика»; варіант переходного періоду / О. П. Дем'янчук. – Режим доступу : http://www.library.ukma.kiev.ua/e-lib/nz/nz_18_2000_polityk/05_demyanchuk_op.pdf

Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; відп. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер. 2008. – 1040 с.

Красняков Є. В. Державна освітня політика: сутність поняття, системність, історико-політичні аспекти / Є. В. Красняков // Віче. – 2011. – № 20(305). – С. 21–23.

Луговий В. І. Проблема понятійно-термінологічного стандарту в моніторингу якості освіти / В. І. Луговий // Вища освіта України. Дод. 3 (т. 7). – 2007. – Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. Моніторинг якості освіти». – С. 53–60.

Національна стратегія розвитку освіти України на 2012-2020 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>

Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / В. В. Тертичка // – К. : Вид-во «Основи». – 2002. – 750 с.

Аналітична записка «Дослідження стратегічних напрямів реформування освіти і науки в Україні». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.icps.com.ua/pub/files/33/37/analit_paper_sc_ukr.doc

Національна стратегія розвитку освіти України на 2012-2020 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>

Указ президента України № 344/2013 «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

САМОСТІЙНА РОБОТА 1.1.

A. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. З'ясувати структуру державної політики та етапи її формування і ухвалення.

В. З'ясувати сутність та форми аналітичної записки. Написати аналітичну записку про одну з актуальних проблем освіти в Україні (за бажанням).

ТЕМА 2.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ

ЛЕКЦІЯ 2.

Досконалість і повнота законодавчої бази у сфері освіти є необхідною умовою як формування державної освітньої політики, так і забезпечення можливості ефективного функціонування системи освіти. Для національної системи освіти першочергове значення в розв'язуванні існуючих проблем має створення і впровадження нової законодавчо-нормативної бази на всіх рівнях її функціонування, забезпечення системності, цілісності, неперервної освіти на основі вдосконалення її структури, змісту, моніторингу якості запровадженнем на всіх рівнях державних освітніх стандартів, створенням надійного правового, соціального та економічного захисту і стимулуванням розвитку освітніх систем, навчальних закладів. Державна освітня політика буде ефективною тільки тоді, коли чинне законодавство розроблятиметься у контексті європейської інтеграції.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.1.

Рольова гра «Пленарне засідання Верховної Ради»

Обговорення нової редакції Закону України «Про вищу освіту».

Завдання:

1. Підготувати виступи з точки зору представника фракцій.
2. Провести голосування, відповідно до регламенту Верховної Ради України.

Список рекомендованої літератури до теми 2.

Основна література:

Аналіз проекту Закону України «Про вищу освіту». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://centromonitor.com.ua/?p=464>

Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посібник / За ред. В. Г. Кременя; Авт. Кол.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. – Тернопіль: навч. Кн. – Богдан, 2004. – 384 с.

Документи по проекту Закону України «Про вищу освіту» [нововано 27.12.12]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kpri.ua/attention>

Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 21.

Закон України «Про вищу освіту» . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>

Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 20, ст. 141.

Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / авт. В. Г. Кремень. – К.: Педагогічна думка, 2009. – 520 с.

Нормативно-правові акти, прийняті у ІІ кварталі 2013 року щодо регулювання інноваційної діяльності України в цілому. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uintei.kiev.ua/viewpage.php?page_id=597

Огнєв'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнєв'юк. – К.: Знання України, 2003. – 448 с. – Бібліогр.: с. 437–446.

Регламент Верховної Ради України / Верховна Рада України. Офіц. вид. – К.: Парламентське вид-во, 2010. – 228 с.

Сисоєва С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу: Монографія / С. О. Сисоєва. – К., 2008. – 324 с.

Щодо проекту Закону України «Про вищу освіту» (нова редакція) Лист МОН. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: №1/9-796 від 08.11.10 року http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/10496/

САМОСТІЙНА РОБОТА 2.1.

A. Розкрити зміст основних понять теми.

B. Опрацьуйте Закон України «Про вищу освіту», випишіть свої зауваження та пропозиції.

B. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

1. Визначте принципи, на яких будеться освітня політика в Україні.

2. Чи співпадають ці принципи з європейськими?

3. Які документи спрямовані на адаптацію освіти до нових умов сталого розвитку?

4. У якому напрямку має удосконалюватися законодавча база України для формування сучасної освітньої політики?

5. Які новітні методи і засоби в освітній діяльності закріплені у законодавстві?

6. У яких документах закладено базові цінності освітньої політики України?

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Освітня політика»
Разом: 36 год., лекції – 6 год., практичні заняття – 6 год., індивідуальна робота – 5 год., самостійна робота – 15 год., модульний контроль – 4 год., ПМК.

Семестр		I
Тиждень		I – II
Модулі		Змістовий модуль I
Назва модуля		Стратегія розвитку державної політики в галузі освіти
К-ть балів за модуль	100 балів	
Лекції	1	2
Теми лекцій	Державні політика і програма розвитку освіти в Україні	Нормативно-правова база розвитку освітньої політики
Відвід. лекц.	5 б.	5 б.
Теми практичних занять	Дебати на тему: «Стратегічні пріоритети розвитку освіти в Україні»	Рольова гра «Пленарне засідання Верховної Ради».
Відвід. семін.	1 б.	1 б.
Робота на практичних.	20 б.	20 б.
Самостійна робота	10 б.	10 б.
Оцінювання ІНДЗ	15 б	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 15 б.	
Підсумковий контроль	ПМК	

**Розрахунок рейтингових балів за видами поточного
та підсумкового контролю з дисципліни
«Освітня політика»**

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за один вид роботи	Всього
1	Відвідування лекцій	5	10
2	Виконання завдань для самостійної роботи	10	20
3	Робота на практичному занятті	20	40
4	Виконання модульного контролю	15	15
5	Творча робота (аналітична записка)	15	15
Разом:			100

V. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1. Стратегія розвитку державної політики в галузі освіти			
Державна політика і програма розвитку освіти в Україні (7 год.)	Практичне заняття звіт про виконання	10	I-II
Нормативно-правова база розвитку освітньої політики (8 год.)	Практичне заняття Звіт про виконання Модульний контроль	10	II-III
Разом: 15 год.		Разом: 20 балів	

VI. КОНТРОЛЬ ЗА ІНДИВІДУАЛЬНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінювання ІНДЗ (аналітична записка)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Відповідність змісту меті і завданням роботи	2 бали
2.	Критичний аналіз суті та змісту опрацьованих джерел. Виклад фактів, ідей, результатів дослідження у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	7 балів
5.	Доказовість висновків, обґрутованість власної позиції, пропозицій щодо розв'язання проблеми.	5 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел)	1 бали
Разом:		15 балів

Індивідуально-консультативна робота є формою організації навчальної роботи викладача зі слухачами, яка проводиться з метою посилення мотивації слухачів до пізнавальної діяльності та розвитку їх індивідуальних здібностей.

Індивідуально-консультативна робота проводиться у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль за графіком індивідуально-консультативної роботи викладачів, який затверджується завідувачем кафедри один раз на семестр. Графік індивідуально-консультативної роботи доводиться до відома слухачів на початку вивчення дисципліни.

VII. ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

1. Чому сучасний стан науково-технічної діяльності та освіти є незадовільним з точки зору впливу на процеси суспільної трансформації?
2. Чи відповідає вимогам трансформації українського суспільства спроможність Уряду України до створення ефективного механізму інноваційного розвитку країни?
3. Чому стратегія розвитку освіти і науки повинна розглядатися у контексті трансформації українського суспільства?
4. Якими є проблеми суспільної трансформації?
5. Якою має бути стратегія інноваційного розвитку України?
6. Яку роль у створенні та реалізації стратегії відіграють освіта і наука?
7. Якою може бути координаційна роль Міністерства освіти і науки у створенні й реалізації стратегії інноваційного розвитку українського суспільства?
8. Які урядові рішення потрібні, яким має бути організаційне, методичне та аналітичне супроводження Міністерства освіти і науки у забезпеченні стратегії інноваційного розвитку українського суспільства?
9. Що потребує більш значних, докорінних змін – зміст освіти, освітня система чи освітній процес? Чому?
10. У якому значенні термін «освіта» подано у законодавчому визначенні: «спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення і оновлення її професійних знань, умінь і навичок»?
11. Чи можна виключити зі змісту освіти цінності, переконання та інші результати виховного процесу? Чи можна це зробити у вищій школі?
12. Яким чином пов'язані такі функції освіти, як «трансляція культури» та «інтеграція культури»?
13. Освітню функцію професіоналізації варто визнати спрямованою на суспільство чи особистість?
14. Які зовнішні чинники впливають на формування стратегії розвитку освіти в Україні?
15. Які внутрішні чинники впливають на формування стратегії розвитку освіти в Україні?
16. У яких актах знаходило нормативно-правове закріплення права на освіту?

17. Які позитивні риси були притаманні радянському періоду розвитку освіти?
18. Які негативні риси були притаманні радянському періоду розвитку освіти?
19. Чому тривалий час у конституціях країн світу та міжнародно-правових актах формально обов'язок забезпечення права на освіту за державою не закріплювався?
20. Кому належить право на освіту?
21. Чи рівний обсяг права на освіту мають громадяни України та іммігранти?
22. У чому полягає індивідуальний характер права на освіту?
23. Яка складова змісту права на освіту реалізується найчастіше? Чому?
24. Чи закріплено в Україні принцип рівності права на освіту?
25. Чи притаманна характеристика вільності дошкільній освіті?
26. Якими засобами (інструментами) забезпечується якість освіти?
27. Які принципи освіти розповсюджуються на усі ланки освіти у будь-яких навчальних закладах незалежно від форм власності?
28. Проаналізуйте кожен принцип освіти, закріплений у ст. 6 ЗУ «Про освіту»: які з них постають загальними, які – принципами змісту освіти, системи освіти, освітнього процесу?
29. Які є значення поняття «політика»?
30. У яких документах визначено стратегію освіти в Україні?
31. Які є етапи формування політики? У чому полягає їхня специфіка?
32. Якими методами здійснюється аналіз державної політики в галузі освіти?
33. Яка мета контролю освітньої політики?

VIII. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ВСЬОГО КУРСУ

Основна література:

Аналіз проекту Закону України «Про вищу освіту». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://centromonitor.com.ua/?p=464>

Аналітична записка «Дослідження стратегічних напрямів реформування освіти і науки в Україні». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.icps.com.ua/publ/files/33/37/analiz_papir_sc_ukr.doc

Андрушенко В. П. Освітній політика (огляд порядку денного) / В. П. Андрушенко, В. Л. Савельєв. – К. : «Міл Леся», 2010. – 368 с.

Вища освіта України і Болонський процес: Навч. посібник / За ред. В. Г. Кременя; Авт. Кол.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. – Тернопіль: навч. Кн. – Богдан, 2004. – 384 с.

Дем'янчук О. П. «Державна політика» та «публічна політика»: варіанти перехідного періоду / О. П. Дем'янчук. – Режим доступу : http://www.library.ukma.kiev.ua/e-lib/nz/nz18_2000_polityk/05_demyanchuk_op.pdf

Документи по проекту Закону України «Про вищу освіту» [оновлено 27.12.12]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://kpri.ua/attention>

Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; відп. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрійком Інтер, 2008. – 1040 с.

Закон України «Про вищу освіту» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>

Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 21.

Закон України «Про загальну середню освіту»

Закон України «Про дошкільну освіту»

Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 20, ст. 141.

Красняков Є. В. Державна освітня політика: сутність поняття, системність, історико-політичні аспекти // Віче. – 2011. – № 20 (305). – С. 21–23.

Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / авт. В. Г. Кремень. – К. : Недаґогічна думка, 2009. – 520 с.

Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисосової. – Хмельницький: ПІ Закарпатській МІ., 2011. – 433 с.

Луговий В. І. Проблема поняттєво-термінологічного стандарту в моніторингу якості освіти / В. І. Луговий // Вища освіта України. Дод. 3 (т. 7). – 2007. – Тематичний випуск “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору: Моніторинг якості освіти”. – С. 53–60.

Налетова И. В. Образовательная политика в области образования / И. В. Налетова [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tsu.tmb.ru>

Національна стратегія розвитку освіти України на 2012-2020 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mos.gov.ua/images/filcs/news/12/05/4455.pdf>

Наказ Міністерства освіти і науки України від 17.02.2004 N 120 «Про назви, печатки, штампи, вивіски загальноосвітніх навчальних закладів».

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 02.07.2012 № 766 «Про затвердження форм звітності з питань загальної середньої освіти та інструкцій щодо їх заповнення».

Наказ Міністерства № 1345 від 29.11.2012 «Щодо затвердження результатів експерименту з впровадження в загальноосвітніх закладах та органах управління освітою експерименту «ІСУО-2012».

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 21.06.2012 р. №729 «Про запровадження в загальноосвітніх навчальних закладах та органах управління освітою експерименту «ІСУО-2012 у 2012 році».

Нормативно-правові акти, прийняті у II кварталі 2013 року щодо регулювання інноваційної діяльності України в цілому. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uinteи.kiev.ua/viewpage.php?page_id=597

Огнєв'юк В. О. Університетська освіта України в контексті перспектив Європейської інтеграції / В. О. Огнєв'юк // Віче. – 2010. – № 20.

Огнєв'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнєв'юк. – К.: Знання України, 2003. – 448 с. – Бібліогр.: с. 437–446.

Професійно-педагогічна освіта: сучасні концептуальні моделі та тенденції розвитку: Монографія / Авт. кол. О. А. Дубасенюк, О. Є. Антонова, С. С. Вітвицька, Н. Г. Сидорчук, О. М. Спірін, Н. В. Якса та ін. / За заг. ред. проф. О. А. Дубасенюк. – Вид. 2-е, доп. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. – 396 с.

Постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 2011 р. № 752 «Про створення Єдиної державної електронної бази з питань освіти»

Перелік засобів загального призначення, які дозволені для забезпечення технічного захисту інформації, необхідність охорони якої визначено законодавством України (станом на 18 квітня 2013 року)

Регламент Верховної Ради України / Верховна Рада України: Офіц. вид. – К.: Парламентське вид-во, 2010. – 228 с.

Сисоєва С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу: Монографія / С. О. Сисоєва. – К., 2008. – 324 с.

Щодо проекту Закону України «Про вищу освіту» (нова редакція) Лист МОН. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – №1/9-796 від 08.11.10

року http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/10496/

Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / В. В. Тертичка // – К.: Вид-во «Основи». – 2002. – 750 с.

Указ президента України № 344/2013 «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

Указ Президента України № 926/2010 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні»

Додаткова література:

Берека В. Є. Фахова підготовка магістрів з менеджменту освіти: теорія і методика: Монографія / В. Є. Берека / за ред. А. Й. Сиротенка. – Хмельницький: ХПІА, 2008. – 482 с.

Гершунский Б. С. Философия образования для XXI / (в поисках практико-ориентированных общеобразовательных концепций) / Борис Семенович Гершунский. – М.: Совершенство, 1998. – 608 с.

Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 21.

Іванюк І. Освітня політика: навч. посіб. / І. Іванюк. – К.: Таксон, 2006. – 226 с.

Красняков Є. В. Державна освітня політика: сутність поняття, системність, історико-політичні аспекти / Є. В. Красняков // Віче. – 2011. – № 20(305). – С. 21–23.

Луговий В. І. Проблема понятійно-термінологічного стандарту в моніторингу якості освіти / В. І. Луговий // Вища освіта України. Дод. 3 (т. 7). – 2007. – Тематичний випуск “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору: Моніторинг якості освіти”. – С. 53–60.

Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України : [авт. В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, М. І. Бурда та ін.] ; за заг. ред. В. Г. Кремсня. – К. : Пед. думка, 2011. – 303 с. (До 20-річчя незалежності України).

Семенченко Н. Образование в Украине / Н. Семенченко. – К.: Саммит-книга, 2010. – 320 с.

МАКРОМОДУЛЬ VIII : УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ**Зміст навчальної програми**

Пояснювальна записка	429
Структура програми навчальної дисципліни	434
I. Опис предмета навчальної дисципліни	434
II. Тематичний план навчальної дисципліни	435
III. Програма.....	436
Змістовий модуль 1. Управління освітою.....	436
Тема 1. Інституційне забезпечення та організаційна структура управління освітою	436
Тема 2. Форми та методи здійснення управління освітою	441
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Управління освітою»...	448
V. Карта самостійної роботи студента	449
VI. Контроль за індивідуальною роботою студентів	450
VII. Підсумковий модульний контроль.....	452
VIII. Список рекомендованої літератури до всього курсу.....	454
Основна література	454
Додаткова література.....	454

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Із часу проголошення своєї незалежності в 1991 році Україна обрала шлях побудови вільного демократичного суспільства. Це передбачає перехід до децентралізованої моделі управління та розвитку громадського сектору. Участь громади в управлінні освітою реальна лише в демократичній правовій державі, де розвивається громадянське суспільство. В умовах демократії та верховенства права громадська думка стає інформаційним сигналом та індикатором розвитку суспільства. Такий індикатор дозволяє освітянам об'єктивно оцінювати результати роботи навчальних закладів і коригувати свою роботу відповідно до суспільних потреб та інтересів більшості учасників навчально-виховного процесу. «Якісна освіта є необхідною умовою забезпечення сталого демократичного розвитку суспільства, консолідації усіх його інституцій, гуманізації суспільно-економічних відносин, формування нових життєвих орієнтирів особистості»²⁰.

Централізоване державне управління освітою є чи не найбільшою перешкодою розвитку системи освіти в демократичній державі, її реформування, оскільки закріплює закритий характер освіти, її нездатність до самоорганізації, сприяє збереженню авторитарного характеру української школи. Надмірна централізація управління освітою сприяє збереженню панування освітньої бюрократії, яка в умовах обмеженості коштів на потреби освіти та відсутності дієвих стимулів продуктивного навчання орієнтується у своїй діяльності на формальні показники та власні інтереси. Натомість інтереси учнів, їхніх батьків, не кажучи вже про інтереси членів місцевої громади, реальний навчальний план школи враховує мінімально.

Приєднавшись до участі в Болонському процесі 19 травня 2005 року в Норвегії, Україна зобов'язалася внести відповідні зміни до національної системи освіти та долутигтися до роботи над визначенням пріоритетів у процесі створення единого європейського простору вищої освіти. Нині до Болонського процесу приєдналися 47 країн Європи.

Запровадження Болонської системи передбачає реалізацію низки стратегічних завдань:

- досягнення високого інтелектуального та духовного рівня самореалізації особистості;

²⁰ Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки

- масштабна підготовка висококваліфікованої робочої сили;
- ефективний розвиток людського капіталу;
- забезпечення високої конкурентоспроможності країни та формування інноваційної моделі економічного розвитку, що повинно забезпечити європейський рівень добробуту та соціального захисту громадян.

Демократизація суспільства на порядок денний ставить питання зміни підходів, методів, стилів виробничих відносин і поступового перетворення жорсткого субординаційного управління на більш мобільне, децентралізоване. Це вимагає суттєвої перебудови системи управління освітою і актуалізує державно-громадське управління освітою, яке визначається змінами в суспільно-політичній структурі країни.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Управління освітою» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану спеціальності 8.18010020 «Управління навчальним закладом» заочної форми навчання.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.) «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра».

За навчальним планом спеціальності 8.18010020 «Управління навчальним закладом» загальний обсяг дисципліни складає один заліковий кредит (36 годин), що об'єднує всі види навчальної діяльності студента: аудиторні заняття (12 годин), самостійна робота (20 годин), індивідуальна робота (2 години), консультації (2 години).

Контрольні заходи (модульний контроль, підсумковий модульний контроль). Вивчення навчальної дисципліни завершується підсумковим модульним контролем у формі заліку.

Робочу навчальну програму укладено відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Програма складається з одного змістового модуля, який передбачає за кожною темою опис повного циклу підготовки за змістом, організаційними формами навчання, видами контролю, а також тими компетенціями й професійними функціями, які розвиваються у процесі вивченняожної теми і сформованість яких визначає результат навчання. Структура описуожної теми складається з: назви теми; основних понять теми; змісту лекцій; змісту семінарських

занять з теми; змісту самостійної роботи з теми; змісту індивідуальної роботи з теми; питань або завдань для модульного контролю; списку літератури до теми (основного і додаткового).

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістрант відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Управління освітою», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень магістрантів.

Мета курсу «Управління освітою» – забезпечити розуміння базової структури управління освітою, шляхів та методів її модернізації у контексті адміністративної реформи в Україні; засобів, які сприяють становлення світогляду магістрантів щодо власної причетності до управління освітньою діяльністю; формування відповідної професійної компетентності й розвиток професійно-значущих якостей експерта з освітньої політики.

Завдання вивчення дисципліни:

- опанувати знаннями про сутність управління освітою з позиції забезпечення відповідності української освітньої політики європейській;
- оволодіти методами та технологіями аналізу формування освітньої політики;
- усвідомити вимоги до експерта з управління освітою;
- засвоїти особливості використання аналітичних методів у діяльності експертів з освіти;
- вивчити сучасні моделі та технології забезпечення якості й інноваційного розвитку освіти;
- поглибити знання про модернізацію освіти, відкриті освітні системи, дистанційну освіту та методи їх забезпечення;
- сприяти формуванню вмінь для експертизи і оцінювання освітніх політик і програм різних рівнів і напрямів;
- сприяти формуванню наукового світогляду та методологічної культури;
- розвинути інтелект, творчі якості магістрантів, здатності до науково-дослідницької та інноваційної діяльності.

Програма навчальної дисципліни «Управління освітою» складена з урахуванням того, що студенти протягом навчання прослухали теоретичні курси з менеджменту освіти та аналізу політики. Навчальна дисципліна «Управління освітою» є логічним продовженням у професійній

підготовці, вміщує теоретичні та практичні проблеми розвитку основних напрямів сучасної освіти та спрямована на розвиток професійно-значущих якостей особистості експерта, його здатності до науково-педагогічної та аналітичної діяльності.

Магістрант у результаті вивчення навчальної дисципліни «Управління освітою» повинен:

- засвоїти основні категорії, поняття, та терміни з управління освітою;
- опанувати ціннісні пріоритети сучасних тенденцій розвитку освіти в Україні;
- удосконалити уміння й навички самостійної навчальної роботи, збирання, опрацювання й аналізу наукової інформації та методичних джерел;
- сформувати навички наукової, професійно-педагогічної, експертної діяльності, професійного спілкування, розвивати уміння й навички навчання упродовж життя;
- розширити свій науковий світогляд та підвищити рівень методологічної культури.

Зміст самостійної роботи з курсу «Управління освітою» спрямований на поширення теоретичних знань та формування наукового світогляду, розвиток методологічної культури відповідно до змісту навчальної дисципліни, самостійного мислення, професійно-значущих і творчих якостей, здатності до експертної діяльності, умінь щодо здобуття, обробки та аналізу наукової інформації та методичних джерел, навчання упродовж життя. Усе це має сприяти професійному становленню й професійному розвитку та саморозвитку майбутніх експертів з освітньої політики.

Від магістрантів вимагається:

1. Опрацювання наукових джерел із кожної теми за формою, яка обирається самостійно (конспект, тези, план, таблиця, схема, висновки тощо), з визначенням особистого ставлення до змісту роботи (за бажанням).
2. Доповнення списку рекомендованих джерел до кожної теми науковими працями, які студент підібрав самостійно і які відображають напрями його магістерської праці або наукових уподобань.
3. Порівняння викладу (або змісту) матеріалу з певного питання в різних джерелах.
4. Формування й висловлювання своїх міркувань щодо питань проблемного характеру відповідно до кожної теми, що сприяє

усвідомленню актуальних проблем вищої освіти й пошуку засобів їх вирішення, загостренню уваги на суперечностях, які виникають у процесі формування та реалізації держаної освітньої політики.

5. Виконання завдань на розвиток аналітичних навичок та формування вміння давати експертні оцінки, проводити експертизу освітніх політик і програм та готувати на цій базі пропозиції щодо удосконалення їх якості.

Наприкінці вивчення курсу важливо проаналізувати повноту засвоєння магістрантами знань у цілому та за окремими темами. Доцільно проаналізувати зміни у науковому світогляді кожного студента, у рівні сформованості його методологічної культури.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	Напрям, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 1 кредит</p> <p>Змістові модулі: 1 модуль</p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): 36 годин</p> <p>Тижневих годин: 2 години</p>	<p>Спеціальність 8.18010020 «Управління навчальним закладом»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»</p>	<p>Вибіркова Рік підготовки: 1/2 Семестр: 1/2</p> <p>Аудиторні заняття: 12 годин, з них:</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): 4 години</p> <p>Практичні заняття: 8 годин</p> <p>Індивідуальна робота: 5 годин</p> <p>Самостійна робота: 15 годин</p> <p>Модульний контроль: 4 години</p> <p>Підсумковий модульний контроль²¹: 2 години</p>

²¹ Форма підсумкового модульного контролю обирається викладачем в залежності від обсягу та вивчення матеріалу та цільової аудиторії.

ІІ. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви теоретичних розділів	Разом	Практичніх							Підсумковий контроль (залик)
			Аудиторних	Лекцій	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль			
Змістовний модуль 1. Управління освітою										
1.	Інституційне забезпечення та організаційна структура управління освітою	19	6	2	4	3	7	1		
2.	Форми та методи здійснення управління освітою	17	6	2	4	2	8	1		
Всього за навчальним планом:		36	12	4	8	5	15	2	2	

ІІІ. ПРОГРАМА**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.
УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ****Основні поняття модуля:**

Освітня політика; стратегія; державна політика; державна політика в галузі освіти; методи реалізації державної політики; інститути; інституційний розвиток; адміністративна реформа; орган державного управління; орган місцевого самоврядування; функції; функціональне обстеження; стабільний розвиток; глобалізація; державна програма; організаційно-функціональна структура; модернізація освіти; Болонський процес; громадсько-орієнтована освіта; громадсько-активна школа.

ТЕМА 1.**ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ.****ЛЕКЦІЯ 1.**

Професійна діяльність у сфері управління освітою передбачає наявність не лише фахових знань, навичок організаційної діяльності, а й здатності ефективно діяти в умовах реформування національної системи освіти, її інтеграції в європейський та світовий освітній простір. Це потребує певного рівня знань не тільки про напрями і засоби реалізації державної освітньої політики, а й щодо ролі державного та громадського управління в забезпеченні функціонування й розвитку освіти в Україні. Експерти з аналізу освітньої політики мають знати, як функціонує Міністерство освіти і науки України, інші міністерства та відомства, яким підпорядковані навчальні заклади, обласні (головні) управління освіти і науки, районні (міські) відділи освіти. Система освіти в Україні складається з: органів управління освітою (державних і місцевого самоврядування); самоврядування в галузі освіти; закладів освіти; наукових, науково-методичних і методичних установ; науково-виробничих підприємств. Сучасна система освіти характеризується переходом від державної до державно-громадської форми управління, система управління не повинна приймати важливих рішень без консультацій з громадою і бути менш залежною від конкретних посадових осіб. Вона має забезпечити відкритість та прозорість в освітній галузі та успішний інституційний розвиток. Сучасна освіта має враховувати процеси, що несуть у собі інноваційні зміни.

САМОСТІЙНА РОБОТА 1.1.

1. Підберіть визначення до основних понять теми.
2. З'ясуйте сутність інституційного розвитку.
3. Визначте основні напрями інституційного розвитку освіти України.

Рекомендована література:

Бедь В. В. Компетентнісний підхід в системі вищої освіти як пріоритет її модернізації у ВУЗі [Електронний ресурс] / В. В. Бедь, М. Г. Артьомова. – Режим доступу: <http://www.uuba.org.ua/golovne/kompetentnisiy-pidhid-v-sistemi-vischoyiosviti-yak-priorytet-uyyi-modernizatsiyi-u-vischomu-navchalnomu-zakl.html>

Доклад о человеческом развитии 2013 г. Возвращение Юга: человеческий прогресс в многообразном мире [Електронный ресурс]. – Режим доступу : <http://hdr.undp.org/en/reports/global>.

Дементьев В. В. Институты, поведение, власть / В. В. Дементьев. – Донецк: ДонНТУ, 2013. – 310 с.

Малий І. Й. Трансформація інституту держави та революція політичної економії // Європейський вектор економічного розвитку / І. Й. Малий. – 2012. – № 2. – С. 101–106.

Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 15.03.2012 № 4523-VI із змінами і доповненнями: [Текст] // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 3. – С. 22.

Людський розвиток в Україні: соціальні та демографічні чинники модернізації національної економіки (колективна монографія) / [Лібанова Е. М., Макарова О. В., Курило І. О. та ін.]; за ред. Е. М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2012. – 320 с.

Смагіна Т. М. Громадянська компетентність у контексті особистісного виміру [Електронний ресурс] / Т. М. Смагін. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/7332/97/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1.1.

Інституціалізаційний підхід до освіти дорослих

«Процес інституціалізації освіти дорослих триває. За своєю суттю це є процес оформлення в єдину систему установ і форм освітньої діяльності, зарістованих на задоволення всього комплексу освітніх потреб дорослого населення. Він характеризується двома протилежно спрямованими тенденціями:

а) обособлення, виражене в підсиленні специфічності завдань і зростанні числа освітніх установ, призначених для дорослої людини,

б) злиття з загальною освітою в єдину систему, що забезпечує довічне збагачення творчого потенціалу людини і всебічний прогрес у розвитку її особистості. Питання обрання моделі безперервної освіти є дискусійним. Освіті дорослих, як специфічній притаманно: а) засвоєння соціально-культурного досвіду, накопиченого історією, б) освоєння кращих досягнень сучасності, в) формування і розвиток здібностей до збагачення наявного досвіду власним внеском».

Е. И. Огарёв. Специфика институционального подхода в образовании взрослых // Проблемы непрерывного образования: педагогические кадры. – 1998. – № 11. – С. 20–22.

Завдання:

Проаналізуйте статтю Е. Огарьова і дайте відповіді на такі питання:

1. Що впливає на інституційні зміни в освіті?
2. Чим визначаються інституційні зміни в освіті?
3. Які потрібні інституційні зміни в управлінні освітою сьогодні Україні у контексті адміністративної реформи?

Список рекомендованої літератури до практичного заняття 1.1.

Адміністративна реформа в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://LegalAnalytics.com.ua/uk/newscenter/28-categorynewscenter/60-adminreform.html>

Адміністративна реформа в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://revolution.allbest.ru/law/00117205_0.html

Гlossарій основних термінів із навчання та підготовки кадрів для роботи / Під. Ред. Джанні Розас та Валлі Корбанезе. Міжнародний навчальний центр МОП, 2006р. – 74 с.

Голубенко О., Морозова Т. Стандартизація освіти: за і проти // Вища школа. – 2008. – №7. – С. 13-23.

Иванова Е. В., Радина О. И. Институциональное развитие механизмов согласования в управлении регионами // Современные проблемы науки и образования. – 2012. – № 3; URL: www.science-education.ru/103-6151

Мельник С. В. Інституційно-інноваційна модель досягнення збалансованості пропозицій освітніх послуг до потреб національного та регіональних ринків праці // Науковий вісник Національного гірничого університету: Дніпропетровськ. – 2006. – № 4. – С. 5–9.

Мельник С. В. Напрями досягнення якісної підготовки кадрів з урахуванням вимог вітчизняного ринку праці // Вісник Донецького університету. Серія В. Економіка і право. – Донецьк. – 2006. – Т. 2 – С. 186–192.

Мельник С. В. Проблеми підготовки кадрів вищої кваліфікації в галузі економічних наук // Проблеми науки. – 2005. – № 6. – С. 2–8.

Мельник С. В. Професійно-класифікаційна діяльність України в контексті світових глобалізаційних процесів // Проблеми економіки праці, соціально-трудових

відносин та соціального захисту населення: Зб. Наук. 11р. / ДУ НДІ соціально-трудових відносин. – Луганськ, 2005. – С. 335–347.

Мельник С. В., Кувилі О. І. Перспективи та підходи щодо підготовки фахівців з управління персоналом і економіки праці у відповідності до потреб національного та регіональних ринків праці // Формування ринкової економіки: Зб. Наук. Праць. Спецвипуск. Проблеми економіки праці, соціально-трудових відносин та соціального захисту населення. – К.: КНЕУ, ДУ НДІ СТВ, 2007. С. 20–219.

Огарев Е. И. Специфика институционального подхода в образовании взрослых // Проблемы непрерывного образования: педагогические кадры. – 1998. – № 11. – С. 20–22.

Поступина О. В. Механізми державного управління вищою освітою України - http://old.niss.gov.ua/book/strpryor/St_pr14_15/19.pdf

Тратт О. А. Характер розвитку вітчизняної та закордонних сфер вищої освіти / О. А. Трат, Л. Г. Дієва // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 6 (84). – С. 89–95.

Список рекомендованої літератури до теми 1.

Основна література:

Адміністративна реформа в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://legalanalytics.com.ua/uk/newscenter/28-categorynewscenter/60-adminreform.html>

Адміністративна реформа в Україні. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://revolution.allbest.ru/law/00117205_0.html

Людський розвиток в Україні: соціальні та демографічні чинники модернізації національної економіки (колективна монографія) / [Лібанова Е. М., Макарова О. В., Курило І. О. та ін.]; за ред. Е. М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2012. – 320 с.

Голубенко О., Морозова Т. Стандартизація освіти: за і проти / О. Голубенко, Т. Морозова // Віща школа. – 2008. – № 7. – С. 13–23.

Додаткова література:

Бедь В. В. Компетентнісний підхід в системі вищої освіти як пріоритет її модернізації у ВУЗі [Електронний ресурс] / В. В. Бедь, М. Г. Артьомова. – Режим доступу: <http://www.uuba.org.ua/golovne/kompetentnisiy-pidhid-v-sistemi-vischoiosviti-yak-prioritet-yiyi-modernizatsiyi-u-vischomu-nauchalnomu-zakl.html>

Гlossарій основних термінів із навчання та підготовки кадрів для роботи / Під. Ред. Джанні Розас та Валлі Корбанезе. Міжнародний навчальний центр МОП, 2006. – 74 с.

Дементьев В. В. Институты, поведение, власть. – Донецк: ДонНТУ, 2013. – 310 с.

Доклад о человеческом развитии 2013 г. Возвращение Юга: человеческий прогресс в многообразном мире [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hdr.undp.org/en/reports/global>.

Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 15.03.2012 № 4523-VI із змінами і доповненнями: [Текст] // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 3. – С. 22.

Іванова Е.В. Институциональное развитие механизмов согласования в управлении регионами / Е. В. Иванова, О. И. Радина // Современные проблемы науки и образования. – 2012. – № 3; URL: www.science-education.ru/103-6151

Малий І. Й. Трансформація інституту держави та революція політичної економії / І. Й. Малий // Європейський вектор економічного розвитку. – 2012. – № 2. – С. 101–106.

Мельник С. В. Інституційно-інноваційна модель досягнення збалансованості пропозицій освітніх послуг до потреб національного та регіональних ринків праці / С. В. Мельник // Науковий вісник Національного гірничого університету : Дніпропетровськ. – 2006. – № 4. – С. 5–9.

Мельник С. В. Напрями досягнення якісної підготовки кадрів з урахуванням вимог вітчизняного ринку праці / С. В. Мельник // Вісник Донецького університету. Серія В. Економіка і право. – Донецьк. – 2006. – Т. 2. – С. 186–192.

Мельник С. В. Проблеми підготовки кадрів вищої кваліфікації в галузі економічних наук / С. В. Мельник // Проблеми науки. – 2005. – № 6. – С. 2–8.

Мельник С. В. Професійно-класифікаційна діяльність України в контексті світових глобалізаційних процесів / С. В. Мельник // Проблеми економіки праці, соціально-трудових відносин та соціального захисту населення: Зб. Наук. Пр. / ДУ НДІ соціально-трудових відносин. – Луганськ, 2005. – С. 335–347.

Мельник С. В. Перспективи та підходи щодо підготовки фахівців з управління персоналом і економіки праці у відповідності до потреб національного та регіональних ринків праці // Формування ринкової економіки: Зб. Наук. Праць. Спецвипуск. Проблеми економіки праці, соціально-трудових відносин та соціального захисту населення / С. В. Мельник, О. І. Кувила. – К. : КНЕУ, ДУ НДІ СТВ, 2007. С. 206–219.

Модернізації у ВУЗі [Електронний ресурс] / В. В. Бедь, М. Г. Артьомова. – режим доступу: <http://www.uuba.org.ua/golovne/kompetentnisiy-pidhid-v-sistemi-vischoyiosvityi-yak-prioritet-yiyi-modernizatsiyi-u-vischomu-navchalnomu-zakl.html>

Огарёв Е. И. Специфика институционального подхода в образовании взрослых / Е. И. Огарёв // Проблемы непрерывного образования: педагогические кадры. – 1998. – № 11. – С. 20–22.

Поступина О. В. Механізми державного управління вищою освітою України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://old.niss.gov.ua/book/strpryor/St_pr14_15/19.pdf

Смагіна Т. М. Громадянська компетентність у контексті особистісного виміру [Електронний ресурс] / Т. М. Смагіна. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/7332/97/>

Тратт О. А. Характер розвитку вітчизняної та закордонних сфер вищої освіти / О. А. Тратт, Л. Г. Дісва // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 6 (84). – С. 89–95.

ТЕМА 2.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ЗДІЙСНЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

ЛЕКЦІЯ 2.

Централізоване державне управління освітою є чи не найбільшою перешкодою розвитку системи освіти в демократичній державі, її реформуванню, оскільки закріплює закритий характер освіти, її нездатність до самоорганізації, сприяє збереженню авторитарного характеру української школи. Надмірна централізація управління освітою дозволяє зберегти панування освітньої бюрократії, яка в умовах обмеженості коштів на потреби освіти та відсутності дієвих стимулів продуктивного навчання орієнтується у своїй діяльності на формальні показники та власні інтереси. Натомість інтереси учнів, їхніх батьків, не кажучи вже про інтереси членів місцевої громади, реальний навчальний план школи враховує мінімально. Приєднавшись до участі в Болонському процесі 19 травня 2005 року в Норвегії, Україна зобов'язалася внести відповідні зміни до національної системи освіти та дополучитись до роботи над визначенням пріоритетів у процесі створення єдиного європейського простору вищої освіти. Нині до Болонського процесу приєдналися 47 країн Європи.

Демократизація суспільства на порядок денний ставить питання зміни підходів, методів, стилів виробничих відносин і поступового перетворення жорсткого субординаційного управління на більш мобільне, децентралізоване. Це вимагає суттєвої перебудови системи управління освітою і актуалізує державно-громадське управління освітою, яке визначається змінами в суспільно-політичній структурі країни.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2.1.

Ситуаційна вправа: «Громадська рада міста»

Громадська рада міста N одним із напрямів своєї роботи визначила впровадження в систему освіти міста громадських ініціатив у рамках проекту «Голос громадськості», які вже отримали життя в різних регіонах України. І першою з них стала ініціатива «Реформування освітньої політики міста». У ході реалізації ініціативи провели анкетування 1000 осіб (це – учні, учителі, батьки, представники громадських організацій).

Анкетування здійснювалось у 14-ти школах міста, як центральних, так і розташованих у віддалених селищах. Отримані результати

опитування показують, що старшокласники мають середній рівень знань. Такої думки дотримуються 74 % респондентів. А 19% респондентів підтвердили наявність «високого» та «дуже високого» рівня знань учнів старших класів. Сумарна кількість схвалючих оцінок рівня знань старшокласників становить 93% відповідей опитаних. Що стосується того, наскільки добре відповідають ці знання вимогам сьогодення, то відповіді за 12-балльною системою оцінювання визначились так:

- на 11–12 балів (дуже добре) оцінили знання старшокласників 2% респондентів;
- на 9 балів (добре) – 46% респондентів;
- на 6 балів (задовільно) – 38% респондентів;
- на 3 бали (погано) – 11% респондентів;
- на 1 бал (дуже погано) – 1 респондент.

Проте тільки 10% респондентів указали, що такий рівень знань старшокласників повністю відповідає вимогам сьогодення, а значить, вимогам ХХІ століття.

За результатами опитування, основними причинами, що спонукають, мотивують учнів отримувати повну середню освіту, є те, що повна середня освіта дасть можливість навчатись у вищому навчальному закладі й отримати висококваліфіковану роботу. Крім того, респонденти свідчать, що вагомою причиною, яка змушує учнів отримувати повну середню освіту, є бажання та воля батьків.

Як бачимо, указані респондентами за ступенем значущості основні чинники належать до групи соціальних мотивів повної середньої освіти. На думку 71% респондентів, старшокласники навчаються в тівсили своїх можливостей. З відповідей 46% респондентів бачимо, що причиною цього є відсутність у старшокласників сили волі до навчання та прояв лінощів. Саме лінощі, відсутність звичайних вольових зусиль стоять на другому місці у структурі труднощів, які відчувають старшокласники в навчанні.

Водночас основною проблемою для старшокласників є складна навчальна програма. Таку думку висловили 48 % усіх респондентів, а далі:

- невміння слухати та конспектувати думку вчителя – 45 %;
- відсутність навичок систематичної самостійної роботи у виконанні навчальних завдань – 44 %;
- дуже складно написані підручники – 43 %;

- байдуже ставлення батьків до того, як навчаються їхні діти, – 28 %;
- слабкий стан здоров'я – 21 %;
- життєві обставини сім'ї – 19 %;
- недостатня допомога з боку вчителів (слабке роз'яснення навчального матеріалу на уроці) – 16 %;
- невміння працювати з підручниками – 15 %;
- велика завантаженість громадською роботою учнів школи – 9 %;
- відсутність нормативних умов для виконання домашніх завдань – 3 %.

Підкреслюючи роль учителя в підвищенні якості навчання, опитування виявило:

- практично одностайна позиція всіх респондентів у тому, що загальний пересічний рівень учителів школи є достатньо високим (сумарна кількість схвальних відгуків про професійні знання вчителів становить 98% усіх відповідей);
- за особистісними якостями переважна більшість учителів є порядними та справедливими у стосунках зі школярами, батьками та колегами, а деякі навіть є ідеалом, зразком для учнів – 84,5% респондентів.

Варто визначити, що пропозиції респондентів з покращення якості навчального процесу розподілилися за ступенем актуальності так:

- створення кращого морально-психологічного клімату у школі, створення атмосфери взаємоповаги між учнем і вчителем – 55%;
- наближення змісту навчальних предметів до реалій життя, розкриття практичного застосування отриманих знань – 52%;
- спрощення навчальної програми для старшокласників – 49%;
- збільшення переліку предметів на вибір з урахуванням побажань учнів – 43%.

Були й такі побажання, як уведення якісно нового контролю знань учня – 29 %, підвищення кваліфікації вчителів – 22 %. Надійшло багато інших цікавих пропозицій, які були рекомендовані керівникам закладів освіти, міському управлінню освіти для використання в роботі, розроблено заходи з їх реалізацією».

Запропонуйте шляхи та методи демократизації освіти у місті N.

Список рекомендованої літератури до практичного заняття 2.1.

Ворон М. Волонтерство та громадсько-активні школи / М. Ворон, Ю. Найда// Підручник для директора. – 2007. – № 2. – С. 68–71.

Ворон М. Організація та розбудова громадсько-активної школи / М. Ворон// Управління освітою. – 2007. – № 14. – С. 30–32.

Ворон М. Школа як осередок розвитку громади / М. Ворон // Підручник для директора. – 2006. – № 9. – С. 67–70.

Воробей Н. Роль округу в наданні нових освітніх послуг / Н. Воробей // Підручник для директора. – 2008. – № 11. – С. 21–22.

Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ussf.kiev.ua/index.php?go=Gash&id=2>

Громадсько-активні школи в Україні: кроки до дій: [посібник зі створення та управління громадсько-активною школою]. – Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» – 2-те видання. – К.: СПД – ФО Парашин К. С., 2008. – С. 164.

Даниленко Л. І. Менеджмент інновацій в освіті / Л. І. Даниленко. – К.: Шкільний світ, 2007.

Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukraine.uapravo.net/data2008/base64/ukr64541.htm>

Сльникова Г. Організація та розбудова громадсько-активної школи як осередку розвитку громади: [інчально-методичний посібник] / Галина Сльникова, Лідія Даниленко, Тамара Сорочан, Наталя Клокар, Наталя Софій / за заг. ред. Г. Сльникової. «Крок за кроком». – 2-ге видання. – К.: СПД-ФО Парашин К.С., 2008. – 164 с.

Закон України «Про освіту». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

Коаліція громадсько-активних шкіл - www.communityschools.org

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://guonkh.gov.ua/reforma_osviti/1517.html

САМОСТІЙНА РОБОТА 2.1.

A. Розкрити зміст основних понять теми.

B. Опрацуйте Закон України «Про освіту», вивишіть:

- основні принципи побудови системи освіти;
- рівні побудови системи освіти;
- структура органів управління освітою;
- функції органів управління освітою;
- намалюйте схему органів управління освітою.

B. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

Опишіть сутність, функції та структуру державно-громадським управлінням освітою.

Рекомендована література до самостійної роботи:

- Гаєвська Л.** Державно-громадське управління освітою: теоретичний аспект / Л. Гаєвська // Вісн. НАДУ. – 2007. – № 4. – С. 37–47.
- Грабовський В. А.** Модель державно-громадського управління районною системою загальної середньої освіти з моніторинговим супроводом / В. А. Грабовський // Вісн. НАДУ. – 2004. – № 4. – С. 355–363.
- Гречка Я. Р.** Особливості державно-громадського управління в Польщі / Я. Р. Гречка. – К. : АМУ, 2009. – 20 с.
- Європейська хартія про участь молоді в житті комун та регіонів** (прийнята Конгресом місцевих і регіональних влад Європи 14 січня 1991 року);
- Закон України** “Про загальну середню освіту” (від 13 травня 1999 року);
- Закон України** “Про освіту”: за станом на 20 жовтня 2010 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
- Зигало О. А.** Структура державного управління освітою у Франції. – http://archive.nbuvgov.ua/portal/soc_gum/Apdup/2010_2/2-3-13.pdf
- Конституція України** (прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року);
- Лебідь Е.** Державно-громадський тип управління освітою: європейський досвід та українські реалії [Електронний ресурс] / Е. Лебідь. – Режим доступу : <http://www.europexxi.kiev.ua>
- Мазак А. В.** Окремі аспекти впровадження державно-громадського управління освітою / А. В. Мазак // Зб. наук. пр. НАДУ. – К. : Вид-во НАДУ, 2004. – Вип. 1. – С. 259–267.
- Національна доктрина розвитку освіти** [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
- Органи управління освітою.** - <http://osv.pp.ua/upravlinna/>
- Пальчевський С. С.** Педагогіка [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. С. Пальчевський. – Друге вид. - К. : Каравела, 2008. – 496 с.
- Положення про піклувальну раду загальноосвітнього навчального закладу.**
- Положення про середній загальноосвітній навчальний заклад** (затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 року №964);
- Постанова** Кабінету Міністрів України від 29.11.2001 №1614 (1614-2001-п) «Про затвердження Положення про Державну інспекцію навчальних закладів». – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0077-08>
- Постанова** Кабінету Міністрів України “Про затвердження Типового положення про Головне управління освіти і науки Київської міської державної адміністрації, управління освіти і науки обласної, Севастопольської міської державної адміністрації” від 22 серпня 2000 року № 1326: за станом на 20 жовтня 2010 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

Список рекомендованої літератури до теми 2.

Основна література:

Громадсько-активні школи в Україні: кроки до дій: [посібник зі створення та управління громадсько-активною школою]. – Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» – 2-ге видання. – К.: СПД – ФО Парашин К.С., 2008. – С. 164.

Даниленко Л. І. Менеджмент інновацій в освіті / Л. І. Даниленко. – К.: Шкільний світ, 2007.

Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukraine.uapravo.net/data2008/base64/ukr64541.htm>

Європейська хартія про участь молоді в житті комун та регіонів (прийнята Конгресом місцевих і регіональних влад Європи 14 січня 1991 року);

Єльникова Г. Організація та розбудова громадсько-активної школи як осередку розвитку громади: [начально-методичний посібник] / Галина Єльникова, Лілія Даниленко, Тамара Сорочан, Наталя Клокар, Наталя Софій / за заг. ред. Г. Єльникової. «Крок за кроком». – 2-ге видання. – К.: СПД-ФО Парашин К. С., 2008. – 164 с.

Закон України «Про загальну середню освіту» (від 13 травня 1999 року);

Закон України «Про освіту»: за станом на 20 жовтня 2010 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України «Про освіту». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://guonkh.gov.ua/reformu_osviti/1517.htm

Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

Додаткова література:

Воробей Н. Роль округу в наданні нових освітніх послуг / Н. Воробей // Підручник для директора. – 2008. – № 11. – С. 21–22.

Ворон М. Волонтерство та громадсько-активні школи / М. Ворон, Ю. Найда // Підручник для директора. – 2007. – № 2. – С. 68–71.

Ворон М. Організація та розбудова громадсько-активної школи / М. Ворон // Управління освітою. – 2007. – № 14. – С. 30–32.

Ворон М. Школа як осередок розвитку громади / М. Ворон // Підручник для директора. – 2006. – № 9. – С. 67–70.

Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ussf.kiev.ua/index.php?go=Gash&id=2>

Гасєвська Л. Державно-громадське управління освітою: теоретичний аспект / Л. Гасєвська // Вісн. НАДУ. – 2007. – № 4. – С. 37–47.

Грабовський В. А. Модель державно-громадського управління районною системою загальної середньої освіти з моніторинговим супроводом / В. А. Грабовський // Вісн. НАДУ. – 2004. – № 4. – С. 355–363.

Гречка Я. Р. Особливості державно-громадського управління в Польщі / Я. Р. Гречка. – К. : АМУ, 2009. – 20 с.

Зигало О. А. Структура державного управління освітою у Франції. – http://archive.nbuuv.gov.ua/portal/soc_gum/Apdup/2010_2/2-3-13.pdf

Коаліція громадсько-активних шкіл - www.communityschools.org

Конституція України (прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року);

Лебідь Є. Державно-громадський тип управління освітою: європейський досвід та українські реалії [Електронний ресурс] / Є. Лебідь. – Режим доступу : <http://www.europexxi.kiev.ua>

Мазак А. В. Окремі аспекти впровадження державно-громадського управління освітою / А. В. Мазак // Зб. наук. пр. НАДУ. – К. : Вид-во НАДУ, 2004. – Вип. 1. – С. 259–267.

Органи управління освітою. – <http://osv.pp.ua/upravlima/>

Пальчевський С. С. Педагогіка / С. С. Пальчевський. – Вид-во: Каравела, 2008.

Положення про піклувальну раду загальноосвітнього навчального закладу.

Положення про середній загальноосвітній навчальний заклад (затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 року №964);

Постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.2001 №1614 (1614-2001-п) «Про затвердження Положення про Державну інспекцію навчальних закладів». – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0077-08>

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про Головне управління освіти і науки Київської міської державної адміністрації, управління освіти і науки обласної, Севастопольської міської державної адміністрації» від 22 серпня 2000 року № 1326: за станом на 20 жовтня 2010 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Управління освітою»

Разом: 36 год., лекції – 6 год., практичні заняття – 6 год., індивідуальна робота – 5 год., самостійна робота – 15 год., модульний контроль – 4 год., ПМК.

Семестр	I	
Тиждень	I – II	
Модулі	Змістовий модуль 1	
Назва модуля	Стратегія розвитку державної політики в галузі освіти	
К-ть балів за модуль	100 балів	
Лекції	1	2
Теми лекцій	Інституційне забезпечення та організаційна структура управління освітою	Форми та методи здійснення управління освітою
Відвід. лекц.	5 б.	5 б.
Теми практичних занять	Інституціалізаційний підхід до освіти дорослих	Ситуаційна вправа: «Громадська рада міста» міста»
Відвід. семін.	1 б.	1 б.
Робота на практичних	20 б.	20 б.
Самостійна робота	10 б.	10 б.
Оцінювання ІНДЗ	15 б.	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 15 б.	
Підсумковий контроль	ПМК	

**Розрахунок рейтингових балів за видами поточного
та підсумкового контролю з дисципліни
«Управління освітою»**

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів за один вид роботи	Всього
1	Відвідування лекцій	5	10
2	Виконання завдань для самостійної роботи	10	20
3	Робота на практичному занятті	20	40
4	Виконання модульного контролю	15	15
5	ІНДЗ (аналітична записка)	15	15
Разом:			100

V. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Стратегії розвитку державної політики в галузі освіти			
Інституційне забезпечення та організаційна структура управління освітою (7 год.)	Практичне заняття звіт про виконання	10	I-II
Форми та методи здійснення управління освітою (8 год.)	Практичне заняття звіт про виконання Модульний контроль	10	II-III
Разом: 15 год.		Разом: 20 балів	

VI. КОНТРОЛЬ ЗА ІНДИВІДУАЛЬНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінювання ІНДЗ «Аналітична записка щодо нормативно-правового забезпечення діяльності навчального закладу слухача»

Індивідуальне навчально-дослідне завдання студента (надалі – ІНДЗ) є видом поза аудиторної самостійної роботи магістранта навчального чи навчально-дослідницького характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується разом із складанням підсумкового модульного контролю. Метою є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань магістранта з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи. Змістом ІНДЗ є завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних в процесі лекційних та семінарських занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті з курсу на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом роботи. Можливий захист завдання шляхом усного звіту магістранта про виконану роботу. Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом загальної оцінки і враховується при проведенні підсумкової оцінки з навчального курсу. Питома вага ІНДЗ у загальній оцінці з дисципліни становить 15 балів.

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Відповідність змісту мети і завданням роботи	2 бали
2.	Критичний аналіз суті та змісту опрацьованих джерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	7 балів
5.	Доказовість висновків, обґрутованість власної позиції, пропозицій щодо розв'язання проблеми	5 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел)	1 бали
Разом:		15 балів

Індивідуально-консультативна робота є формою організації навчальної роботи викладача зі слухачами, яка проводиться з метою посилення мотивації слухачів до пізнавальної діяльності та розвитку їх індивідуальних здібностей.

Індивідуально-консультативна робота проводиться у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль за графіком індивідуально-консультативної роботи викладачів, який затверджується завідувачем кафедри один раз на семестр. Графік індивідуально-консультативної роботи доводиться до відома слухачів на початку вивчення дисципліни.

Згідно з «Положенням про організацію навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи навчання в Київському міському університеті імені Бориса Грінченка», результати навчання студентів щодо опанування навчальної дисципліни оцінюються за 100-балльною шкалою.

При цьому у процесі навчання за цим предметом слухач може заробити максимально 100 балів.

Для одержання позитивної оцінки студентові необхідно набрати не менше 60 балів. Студентові, який набрав від 0 до 59 балів виставляється «нездовільно».

VII. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Охарактеризуйте основні принципи побудови системи освіти в Україні.
2. Чому система освіти в Україні має багато рівнів?
3. У чому полягає суть безперервності освіти? Обґрунтуйте її доцільність.
4. Охарактеризуйте основні принципи управління освітою.
5. Чому управління системою освіти здійснюють державні органи разом із громадським самоврядуванням? Обґрунтуйте доцільність такої «подвійності» в управлінні.
6. Охарактеризуйте систему освіти однієї із зарубіжних країн.
7. Охарактеризуйте принципи управління загальноосвітніми навчально-виховними закладами.
8. Охарактеризуйте методи управління освітою.
9. Охарактеризуйте функції органів управління освітою.
10. Структура органів управління освітою. Дайте визначення освіти та наведіть її структуру.
11. Дайте визначення та охарактеризуйте дошкільну, загальну середню та позашкільну освіту.
12. Дайте визначення та охарактеризуйте професійно-технічну, вищу та післядипломну освіту.
13. Що таке аспірантура, докторантурата та самоосвіта громадян?
14. Назвіть документи, положення яких складають нормативно-правову базу адміністративного-правового регулювання у сфері освіти.
15. Наведіть класифікацію суб'єктів адміністративно-правового регулювання у сфері освіти.
16. Проаналізуйте повноваження у сфері державного управління освітою МОН України, ВАК України, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, центральних органів виконавчої влади, яким підпорядковані заклади освіти.
17. Назвіть консультивно-дорадчі суб'єкти адміністративно-правового регулювання у сфері освіти та проаналізуйте їх повноваження.
18. Охарактеризуйте інтеграцію України в єдиний європейський освітній простір і посилення практичної спрямованості навчання як основні напрями державного регулювання у сфері освіти.

19. Зробіть аналіз втілення в життя принципу «освіта через все життя» і забезпечення якості та доступності освіти як основних напрямів державного регулювання у сфері освіти.
20. Що таке ліцензування, атестація та акредитація?
21. За допомогою яких органів та яким чином здійснюється державний контроль у сфері освіти?

VIII. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ВСЬОГО КУРСУ

Основна література:

Адміністративна реформа в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://legalanalytics.com.ua/uk/newscenter/28-categorynewscenter/60-adminreform.html>

Закон України «Про освіту»: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

Лебідь Є. Державно-громадський тип управління освітою : європейський досвід та українські реалії / Є. Лебідь [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.europexxi.kiev.ua>

Людський розвиток в Україні: соціальні та демографічні чинники модернізації національної економіки (колективна монографія) / [Лібанова Е. М., Макарова О. В., Курило І. О. та ін.]; за ред. Е. М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2012. – 320 с.

Додаткова література:

Адміністративна реформа в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://revolution.allbest.ru/law/00117205_0.html

Баєва О. В. Державно-громадське управління якістю вищої освіти: досвід США / О. В. Баєва // Держава і регіони. – 2010. – № 2. – С. 5–9.

Бедь В. В. Компетентнісний підхід в системі вищої освіти як пріоритет її модернізації у ВУЗі [електронний ресурс] / В. В. Бедь, М. Г. Артьомова. – Режим доступу : <http://www.uuba.org.ua/golovne/kompetentnisiy-pidhid-v-sistemi-vischoyosvitii-yak-prioritet-yiyi-modernizatsiyi-u-vischomu-navchalnomu-zakl.html>

Гасєвська Л. Державно-громадське управління освітою: теоретичний аспект / Л. Гасєвська // Вісн. НАДУ. – 2007. – № 4. – С. 37–47.

Глосарій основних термінів із навчання та підготовки кадрів для роботи / Під. Ред. Джанні Розас та Валлі Корбанезе. Міжнародний навчальний центр МОП, 2006р. – 74 с.

Голубенко О., Морозова Т. Стандартизація освіти : за і проти / О. Голубенко, Т. Морозова // Вища школа. – 2008. – № 7. – С. 13–23.

Гончарова Г. Вчені ради вищих навчальних закладів : порядок формування та повноваження / Г. Гончарова // Право України. – 2006. – № 12. – С. 56–59.

Гоччандс С. Какую оценку поставит система / С. Гоччандс // Аргументы и факты в Украине – 2006 – № 22 – С 8.

Грабовський В. А. Модель державно-громадського управління районною системою загальної середньої освіти з моніторинговим супроводом / В. А. Грабовський // Вісн. НАДУ. – 2004. – № 4. – С. 355–363.

Гречка Я. Р. Особливості державно-громадського управління в Польщі / Я. Р. Гречка. – К. : АМУ, 2009. – 20 с.

Дементьев В. В. Институты, поведение, власть / В. В. Дементьев. – Донецк : ДонНТУ, 2013. – 310 с.

Доклад о человеческом развитии 2013 г. Возвышение Юга : человеческий прогресс в многообразном мире [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://hdr.undp.org/en/reports/global>.

Європейська хартія про участь молоді в житті комун та регіонів (прийнята Конгресом місцевих і регіональних влад Європи 14 січня 1991 року).

Закон України «Про загальну середню освіту» (від 13 травня 1999 року);

Закон України «Про освіту» : [Електронний ресурс] – Режим доступа : <http://zakon.rada.gov.ua>

Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 15.03.2012 №4523-VI із змінами і доповненнями: [Текст] // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 3. – С. 22.

Зигало О. А. Структура державного управління освітою у Франції : [Електронний ресурс] – Режим доступу : – http://archive.nbuvgov.ua/portal/soc_gum/Apdup/2010_2/2-3-13.pdf

Іванова Е. В., Радина О. И. Институциональное развитие механизмов согласования в управлении регионами / Е. В. Иванова, О. И. Радина // Современные проблемы науки и образования. – 2012. – № 3; URL: www.science-education.ru/103-6151

Конституція України (прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року);

Лебідь Є. Державно-громадський тип управління освітою : європейський досвід та українські реалії / Є. Лебідь [Електронний ресурс] – Режим доступа : <http://www.europlex.kiev.ua>

Людський розвиток в Україні: соціальні та демографічні чинники модернізації національної економіки (колективна монографія) / [Лібанова Е. М., Макарова О. В., Курило І. О. та ін.]; за ред. Е. М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2012. – 320 с.

Мазак А. В. Окремі аспекти впровадження державно-громадського управління освітою / А. В. Мазак // Зб. наук. пр. НАДУ. – К. : Вид-во НАДУ, 2004. – Вип. 1. – С. 259–267.

Малий І. Й. Трансформація інституту держави та революція політичної економії / І. Й. Малий // Європейський вектор економічного розвитку. – 2012. – № 2. – С. 101–106.

Мельник С. В. Інституційно-інноваційна модель досягнення збалансованості пропозиції освітніх послуг до потреб національного та регіональних ринків праці / С. В. Мельник // Науковий вісник Національного гірничого університету : Дніпропетровськ. – 2006. – № 4. – С. 5–9.

Мельник С. В. Напрями досягнення якісної підготовки кадрів з урахуванням вимог вітчизняного ринку праці / С. В. Мельник // Вісник Донецького університету. Серія В. Економіка і право. – Донецьк. – 2006. – Т. 2 – С. 186–192.

Мельник С. В. Проблеми підготовки кадрів вищої кваліфікації в галузі економічних наук / С. В. Мельник // Проблеми науки. – 2005. – № 6. – С. 2–8.

Мельник С. В. Професійно-класифікаційна діяльність України в контексті світових глобалізаційних процесів / С. В. Мельник // Проблеми економіки праці, соціально-трудових відносин та соціального захисту населення: Зб. Наук. Пр. / ДУ НДІ соціально-трудових відносин. – Луганськ, 2005. – С. 335–347.

Мельник С. В. Перспективи та підходи щодо підготовки фахівців з управління персоналом і економіки праці у відповідності до потреб національного та регіональних

ринків праці // Формування ринкової економіки: Зб. Наук. Праць. Спецвипуск. Проблеми економіки праці, соціально-трудових відносин та соціального захисту населення / С. В. Мельник, О. І. Кувила. – К. : КНЕУ, ДУ НДІ СТВ, 2007. С. 206–219.

Національна доктрина розвитку освіти (затверджена Указом Президента)

Огарев Е. И. Специфика институционального подхода в образовании взрослых / Е. И. Огарев // Проблемы непрерывного образования: педагогические кадры. – 1998. – № 11. – С. 20–22.

Органи управління освітою. - <http://osv.pp.ua/upravlinna/>

Пальчевський С. С. Педагогіка [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. С. Пальчевський. – Друге вид. – К. : Каравела, 2008. – 496 с.

Перепелица А. В. Організаційно-правові складові вищої освіти в Україні: загальні норми та відомчі особливості / А. В. Перепелица // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2006, – Вип. 1 – С. 165–172.

Петров В. Ф. Державно-громадське управління в освіті : історичний аспект / В. Ф. Петров // Державно-громадське управління сучасним закладом освіти : матеріали Третьої обласної науково-методичної конференції (16 грудня 2009 р., Херсон) / за ред. В. Ф. Петрова, Н. В. Слюсаренко, К. М. Товстухи. – Херсон : РППО, 2009. – С. 129–133.

Петров В. Ф. Формування інформаційного забезпечення управління загальноосвітнім навчальним закладом : методичні рекомендації / В. Ф. Петров. – Херсон : РППО, 2009. – 46 с.

Петров В. Ф. Шляхи підвищення управлінської діяльності директора школи / В. Ф. Петров // Компетентісний підхід в управлінні закладом освіти : матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції (1-2 жовтня 2010 року, Ялта) / за ред. А. М. Зубка, В. Ф. Петрова, І. Я. Жорової. – Херсон : РППО, 2010 – С. 63–68.

Положення про середній загальноосвітній навчальний заклад (затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 року №964).

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Типового положення про Головне управління освіти і науки Київської міської державної адміністрації, управління освіти і науки обласної Севастопольської міської державної адміністрації» від 22 серпня 2000 року №1326: за станом на 20 жовтня 2010 року [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

Постанова Кабінету Міністрів України від 29.11.2001 №1614 (1614-2001-п) «Про затвердження Положення про Державну інспекцію навчальних закладів». – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0077-08>

Поступна О. Механізми державного управління вищою освітою України – http://old.niss.gov.ua/book/strpryor/St_pr14_15/19.pdf

Смагіна Т. М. Громадянська компетентність у контексті особистісного виміру / Т. М. Смагіна [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://studentam.net.ua/content/view/7332/97/>

Тратт О. А. Характер розвитку вітчизняної та закордонних сфер вищої освіти / О. А. Тратт, Л. Г. Дієва // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 6 (84). – С. 89–95.

МАКРОМОДУЛЬ IX : МЕТОДОЛОГІЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СФЕРІ ОСВІТИ

Зміст навчальної програми

Пояснювальна записка	458
Структура програми навчальної дисципліни	464
I. Опис предмета навчальної дисципліни	464
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	465
III. Програма.....	466
Змістовий модуль 1. Теорія міждисциплінарних досліджень у сфері освіти	466
Тема 1. Класифікація наукових досліджень у сфері освіти.	
Поняття міждисциплінарного наукового дослідження	466
Тема 2. Основні положення методології міждисциплінарного наукового дослідження	473
Питання до модульного контролю 1	479
Список рекомендованої літератури до змістового модуля 1	480
Змістовий модуль 2. Практика міждисциплінарних досліджень у сфері освіти	484
Тема 3. Відбір та класифікація методів міждисциплінарного дослідження сфері освіти	485
Тема 4. Технологія проведення міждисциплінарних досліджень у сфері освіти	492
Питання до модульного контролю 2	499
Список рекомендованої літератури до змістового модуля 2	500
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Методологія міждисциплінарних досліджень у сфері освіти»... 504	
V. Карта самостійної роботи студента.....	506
VI. Контроль за індивідуальною роботою студентів	507
VII. Підсумковий модульний контроль	508
VIII. Список рекомендованої літератури до всього курсу	510
Основна література	510
Додаткова література	513

- Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття»). – К. : Райдуга, 1994. – 61 с.
- Добринин А. И. Человеческий капитал в транзитивной экономике / А. И. Добринин, С. А. Дятлов, Е. Д. Цыренкова. – СПб. : Наука, 1999.
- Евграфова Е. Н. Проблемы развития и финансирование сферы образования на современном этапе / Е. Н. Евграфова, О. П. Михайлова // Сборник научных трудов СевКавГТУ. Серия «Экономика». – 2007. – № 6. – С. 58–61.
- Економічне зростання на засадах справедливості. Український погляд / Під ред. Дж. Хансена, В. Нанівської: 1999, IBRD. – 191 с.
- Зарецкая С. Л. США : бизнес и образование. Аналитический обзор / С. Л. Зарецкая. – М., 1993.
- Зубко В. Сучасні системи вищої освіти : порівняння для України / В. Зубко. – К., 1997. – 290 с.
- Історія економічної думки : Навч. посіб. / Л. Я. Корнійчук. – К. : Фенікс, 1996. – 416 с.
- Іноземцев В. Л. За пределами экономического общества : Науч.изд. – М. : Academia ; Наука, 1998. – 640 с.
- Корсак К. В. Освіта, суспільство, людина в ХХІ столітті : інтегрально-філософський аналіз : монографія / К. В. Корсак. – К. – Ніжин : Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. – 224 с.
- Кушерець В. І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій. – К. : Знання України, 2002. – 248 с.
- Лагутін В. Г. Регіоналізація вищої освіти в Україні : проблеми і суперечності / В. Г. Лагутін // Вища школа. – 2001. – № 1. – С. 1–21.
- Мінецька І. Глобальна інтеграція в освіті / І. Мінецька // Освіта України. – 2003. – № 81. – С. 4.
- Панов М. І. Вища освіта. Нормативно-правові акти про організацію освіти у вищих навчальних закладах III – IV рівнів акредитації. – Х. : Право, 2006. – 688 с.
- Про концептуальні засади гуманітарної освіти в Україні (вища школа): Рішення колегії Міністерства освіти України від 27.12.95 № 13/4_811 // Законодавчі та нормативні акти про освіту. – К., 1996. – Т. 1. – С. 146–157.
- Сидоров В. А. Образование и подготовка кадров в условиях новой технической реконструкции / В. А. Сидоров. – М., 1990.
- Степко М. Ф. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, К. М. Левківський, Ю. В. Сухарніков // Освіта. – 2004. – № 38. – 25 серп. – С. 12–17.
- Стратегія реформування освіти в Україні : Рекомендації з освітньої політики. – К. : К.І.С., 2003. – 296 с.

3.7. МАКРОМОДУЛЬ VII. ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

Аналіз проекту Закону України «Про вищу освіту». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://centromonitor.com.ua/?p=464>

Аналітична записка «Дослідження стратегічних напрямів реформування освіти і науки в Україні». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.icps.com.ua/pub/files/33/37/analit_paper_sc_ukr.doc

Андрущенко В. П. Освітня політика (огляд порядку денного) / В. П. Андрущенко, В. Л. Савельєв. – К. : «МП Леся», 2010. – 368 с.

Вища освіта України і Болонський процес : Навч. Посібник / За ред. В. Г. Кременя; Авт. Кол. : М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. – Тернопіль : навч. Кн. – Богдан, 2004. – 384 с.

Дем'янчук О. П. «Державна політика» та «публічна політика» : варіант перехідного періоду / О. П. Дем'янчук. Режим доступу : http://www.library.ukma.kiev.ua/elib/nz/nz18_2000_polityk/05_demyanchyk_op.pdr

Документи по проекту Закону України «Про вищу освіту» [нововано 27.12.12]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://kpi.ua/attention>

Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; відп. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юріном Інтер, 2008. – 1040 с.

Закон України «Про вищу освіту» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>

Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 21.

Закон України «Про загальну середню освіту»

Закон України «Про дошкільну освіту».

Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 20, ст. 141.

Красняков Є. В. Державна освітня політика : сутність поняття, системність, історико-політичні аспекти / Є. В. Красняков // Віче. – 2011. – № 20 (305). – С. 21–23.

Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / В. Г. Кремень. – К. : Педагогічна думка, 2009. – 520 с.

Культурно-історична спадщина Польщі та України як чинник розвитку полікультурної освіти: зб. наук. праць / за ред. Василя Кременя, Тадеуша Левовицького, Світлани Сисової. – Хмельницький : ПП Заколодний М. І., 2011. – 433 с.

Луговий В. І. Проблема понятійно-термінологічного стандарту в моніторингу якості освіти / В. І. Луговий // Вища освіта України. Дод. 3 (т. 7). – 2007. – Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору : Моніторинг якості освіти». – С. 53–60.

Налетова И. В. Образовательная политика в области образования / И. В. Налетова [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.tsu.tmb.ru>

Національна стратегія розвитку освіти Україні на 2012-2020 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>

Наказ Міністерства освіти і науки України від 17.02.2004 N 120 «Про назви, печатки, штампи, вивіски загальноосвітніх навчальних закладів».

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 02.07.2012 № 766 «Про затвердження форм звітності з питань загальної середньої освіти та інструкцій щодо їх заповнення».

Наказ Міністерства № 1345 від 29.11.2012 «Щодо затвердження результатів експерименту з впровадження в загальноосвітніх закладах та органах управління освітою експерименту «ІСУО-2012».

Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 21.06.2012 р. №729 «Про запровадження в загальноосвітніх навчальних закладах та органах управління освітою експерименту «ІСУО-2012 у 2012 році».

Нормативно-правові акти, прийняті у II кварталі 2013 року щодо регулювання інноваційної діяльності України в шляхом. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : – http://www.unitei.kiev.ua/viewpage.php?page_id=597

Огнєв'юк В. О. Університетська освіта України в контексті перспектив Європейської інтеграції / В. О. Огнєв'юк. // Віче. – 2010. – № 20.

Огнєв'юк В. О. Освіта в системі цінностей сталого людського розвитку / В. О. Огнєв'юк. – К. : Знання України, 2003. – 448 с. – Бібліогр.: С. 437–446.

Професійно-педагогічна освіта : сучасні концептуальні моделі та тенденції розвитку : монографія / Авт. кол. О. А. Дубасенюк, О. Є. Антонова, С. С. Вітвінська, Н. Г. Сидорчук, О. М. Спірін, Н. В. Якса та ін. / За заг. ред. проф. О. А. Дубасенюк. – Вид. 2-е, доп. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. – 396 с.

Постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 2011 р. № 752 «Про створення Сдиної державної електронної бази з питань освіти»

Перелік засобів загального призначення, які дозволені для забезпечення технічного захисту інформації, необхідність охорони якої визначено законодавством України (станом на 18 квітня 2013 року)

Регламент Верховної Ради України / Верховна Рада України : Офіц. вид. – К. : Парламентське вид-во, 2010. – 228 с.

Сисосва С. О. Освіта і особистість в умовах постіндустріального світу : монографія. – К., 2008. – 324 с.

Щодо проекту Закону України «Про вищу освіту» (нова редакція) Лист МОН. – [Електронний ресурс] – Режим доступу : – №1/9-796 від 08.11.10 року http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/10496/

Тертичка В. В. Державна політика : аналіз та здійснення в Україні / В. В. Тертичка // – К. : Вид-во «Основи». – 2002. – 750 с.

Указ президента України № 344/2013 «Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

Указ Президента України № 926/2010 «Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні»

Додаткова література:

Берека В. Є. Фахова підготовка магістрів з менеджменту освіти : теорія і методика : монографія / В. Є. Берека / за ред. А. Й. Сиротенка. – Хмельницький : ХГПА, 2008. – 482 с.

Гершунский Б. С. Философия образования для XXI / (в поисках практико-ориентированных общеобразовательных концепций) / Борис Семенович Гершунский. – М. : Совершенство, 1998. – 608 с.

Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 21.

Іванюк І. Освітня політика : навч. посіб. / І. Іванюк. – К.: Таксон, 2006. – 226 с.

Красняков Є. В. Державна освітня політика : сутність поняття, системність, історико-політичні аспекти // Віче. – 2011. – № 20(305). – С. 21–23.

Луговий В. І. Проблема понятійно-термінологічного стандарту в моніторингу якості освіти / В. І. Луговий // Вища освіта України. Дод. 3 (т. 7). – 2007. – Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору : Моніторинг якості освіти». – С. 53–60.

Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України : [авт. В. П. Андрушенко, І. Д. Бех, М. І. Бурда та ін.] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – К. : Пед. думка, 2011. – 303 с. (До 20-річчя незалежності України).

Семенченко Н. Образование в Украине / Н. Семенченко. – К. : Саммит-книга, 2010. – 320 с.

3.8. МАКРОМОДУЛЬ VIII. УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

Адміністративна реформа в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://legalanalytics.com.ua/uk/newscenter/28-categorynewscenter/60-adminreform.html>

Закон України «Про освіту»: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

Лебідь С. Державно-громадський тип управління освітою : європейський досвід та українські реалії / С. Лебідь [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.europexx.kiev.ua>

Людський розвиток в Україні: соціальні та демографічні чинники модернізації національної економіки (колективна монографія) / [Лібанова Е. М., Макарова О. В., Курило І. О. та ін.]; за ред. Е. М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2012. – 320 с.

Додаткова література:

Адміністративна реформа в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://revolution.allbest.ru/law/00117205_0.html